

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič
A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod«
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 160.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PRED NOVO UREDITVIJO REPARACIJ IN VOJNIH DOLGOV

Hoover predlaga znižanje vojnih dolgov za polovico, ako se evropske države obvežejo, da znižajo v isti meri izdatke za oboroževanje in nemške reparacije

Washington, 13. okt. Včeraj je ameriški poslanik v Rimu izročil italijanskemu zunanjemu ministru Grandiju oficijelno povabilo ameriške vlade, naj po možnosti čimprej pride na poset v Washington, kjer bi se pri tej priliki vršili važni razgovori v zvezi s svetovnim finančnim položajem. Ameriški listi obširno komentirajo to povabilo in naglašajo, da hočejo Zedinjene države tudi v bodoče ostati na vodstvu pri urejanju velikih mednarodnih problemov. To pa na drugi strani dokazuje, da je Amerika prelomila s svojo dosedanjim tradicijo, da se ne bavi z onimi velikimi mednarodnimi vprašanji, na katerih Amerika direktno ni zainteresirana. Tudi v Ameriki je naposled

prodrlo prepričanje, da je ves svet gospodarsko in politično medsebojno tako povezan, da se niti ena država na svetu ne more obdati z nekakim kitajskim zidom.

Rim, 13. okt. Uradno potrjujejo, da se bo zunanji minister Grandi 7. novembra v Napulju vkrcal za potovanje v Ameriko, kjer bo ostal 10 dni. Predsednik ameriških Zedinjenih držav Hoover je izrazil željo, da bo prišel v Ameriko tudi italijanski ministrski predsednik Mussolini, ki pa je na povabilo odgovoril, da mu za enkrat prilike ne dopuščajo, da bi zapustil državo in se odzval ameriški povabilu.

London, 13. okt. Dobro informirani organ angleških finančnih krogov Financial News potrjuje vesti, da na-

merava predsednik ameriških Zedinjenih držav Hoover predlagati znižanje vojnih dolgov za polovico pod pogojem, da se evropske države obvežejo, da za polovico znižati reparacije in izdatke za oboroževanje.

List pripisuje tej akciji Hooverja največjo važnost in poudarja, da bi se po tej poti najlažje in najuspešnejše doseglo omiljenje sedanje gospodarske krize. Razgovori, ki jih bo imel Hoover v bližnji bodočnosti z različnimi evropskimi državniki, imajo namen pripraviti čimprej sklicanje velike mednarodne konference, ki bi se bavila s tem vprašanjem in ki naj bi se po možnosti vršila istočasno s svetovno razorožitveno konferenco.

Hišni posestniki in stanovanjski najemniki

Vzgladna inicijativa zagrebških stanovanjskih najemnikov — Sklicanje skupne konference s hišnimi posestniki, da se dogovore glede stanovanjskih cen

Zagreb, 13. oktobra. Preteklo nedeljo se je vršilo tukaj zborovanje hišnih posestnikov iz savske in dravske banovine. Med drugimi stanovanjskimi zadevami se je govorilo na zborovanju tudi o vprašanju najemnin. Zastopnik ljubljanskih hišnih posestnikov g. Frelih je opozoril na članek glasila hišnih posestnikov dravske banovine, v katerem se priporoča zmerne najemnine, da ne doleti naših hišnih posestnikov enaka usoda, kakor mnoge hišne posestnike v drugih državah, kjer so pretirane najemnine imele za posledico veliko gradnjo stanovanjskih hiš, tako da so sedaj cele palače prazne, a hišni posestniki morajo prodajati hiše v brezcenje. Društvo stanovanjskih najemnikov v Zagrebu

je sedaj povabilo zastopnike hišnih posestnikov na skupno konferenco, na kateri naj bi se sporazumeli o višini stanarine, ker je evidentno, da cene stanovanj niso v skladu s cenami drugih življenjskih potrebščin in z višino prejemkov najemnikov. Hišni posestniki so ta poziv sprejeli in z zanimanjem pričakuje vsa javnost, kakor rezultate bo rodila ta konferenca. Zagrebški vzgled bi zaslužil, da ga posnemajo najemniki in hišni posestniki tudi v drugih večjih mestih, kakor v Ljubljani, Mariboru in drugod, kjer je položaj na stanovanjskem trgu prav tak, kakor v Zagrebu. Tudi v Ljubljani je na eni strani par sto praznih stanovanj, na drugi strani pa naraščajo kolonije barakarjev.

Borba med cerkvijo in državo v Španiji

Socialisti zahtevajo strogo ločitev cerkve od države — Proticerkvene demonstracije v Madridu

Madrid, 13. oktobra. V zvezi z ustavnim vprašanjem se je razvila v Španiji ljuta borba za in proti ločitvi cerkve od države. Socialistične skupine zahtevajo popolno ločitev cerkve od države, zaplenbo vsega cerkvenega premoženja ter izgon vseh cerkvenih redov, izveniši usmiljenih sester, ki vrše službo bolničark v javnih bolnicah. Zmernejše skupine se upirajo tej radikalni zahtevi socialistov in ob priliki debate v parlamentu je prišlo že do zelo ostrih nastopov. Včeraj popoldne je prišlo v Madridu do velikih demonstracij proti duhovščini in proti samostanskim redovom. Več tisoč demonstrantov je šlo v povorki po mestnih ulicah ter krenilo pred parlament,

burno zahtevajoč, da se takoj sprejme socialistična zahteva po strogi ločitvi cerkve od države. Policija je morala uporabiti celo orožje, da je demonstrante razpršila. Socialistična parlamentarna frakcija je na svojem snodnem posvetovanju sklenila vztrajati na tej svoji zahtevi in če ustavni odbor ne bo formuliral tega člena ustave v smislu socialističnih načel, bo frakcija v parlamentu stavila svoj poseben predlog. Tudi v provinci je naletela ta borba med cerkvijo in državo velik odmev. V Granadi je bila proklamirana generalna stavka. V Sevilji so peki začeli stavkati, dočim se je v Cordobi položaj nekoliko izboljšal.

Volišča v dravski banovini

Srez Ljutomer ima 19 volišč: Apače (Apače, Črnci, Lutverci, Nasova, Cegonci, Žepovci), Cezanjevci (Cezanjevci, Branoslavci, Kamenščak, Cven, Drobčinci, Grabe, Konjšče, Podgorje, Vratjave, Vratji vrh, Ziberci), Gornja Radgona (Gornja Radgona, Črešnjenci, Poljčane, Negova (Negova, Ivanjci, Ivanjševci, Očeslavci), Križevci (Križevci, Boreci, Kristanci, Ključarovi, Logarovi, Lokavci), Ljutomer (Ljutomer, Noršinci), Mala Nedelja (Mala Nedelja, Godemarci, Moravci, Radoslavci), Okoslavci (Okoslavci, Grabanaš, Orehovci (Orehovci, Boračeva, Zbigovci), Ščavnica (Ščavnica, Plitvica, Plitvički vrh), Slanjan (Slanjan, Presika, Stročja vas), Stara cesta, Radinci (Radinci, Hrašnje-Mota, Rihtarovi, Šratovci), Vučja vas (Vučja vas, Bučecovci, Iljaševci, Staranova vas), Sv. Jurij ob Ščavnici (Sv. Jurij ob Ščavnici, Bolehnčiči, Galušak, Kraljevci, Slapinci, Trbegovci), Kapela (Kapela, Murščak, Stanetinci), Veržej, (Veržej, Bunčani, Glava).

Srez Maribor-desni breg ima 29 volišč: Činžat (Činžat, Kumen), Črešnjevec, Pretež, Vrhloga, Dogaše (Dogaše, Rogova, Sv. Miklavž, Zirkovci), Fram (Fram, Loka, Morje, Ranče), Laporje (Hošnice, Laporje, Vrhole, Zabljek), Lehen (Lehen, Podvelka), Limbuš (Bistrica, Limbuš, Pekre, Vrhovdol), Makole (Dežno, Jelovec, Sv. Ana), Pečke (Pečke, Sopno, Stantenec), Pohorje, Podova (Podova, Gorica), Poljčane (Luščka vas, Pekel, Poljčane, Stanovsko), Rače (Rače, Ješenica), Ruše (Ruše, Bistrica, Lobnica, Smolnik), Slivnica (Slivnica, Orehova vas, Skoke), Slov. Bistrica (Slov. Bistrica, Kovča vas, Sv. Nova vas, Šentovec, Ritoznaj, Zg. Bistrica), Sp. Hoče (Sp. Hoče, Bohova, Pivola, Pohorje, Razvanje, Sp. Hoče), Sp. Ložnica, Cigonce, Zg. Ložnica), Sp. Poljkava, Sv. Marjeta na Dravskem polju, Sv. Lovrenc na Pohorju (Sv. Lovrenc, Recenjak, Rdeči breg (razen Podvelka), Studenci I. in II., Studenice (Studenice, Brezje, Hraštovec, Modrača), Šmartno na Pohorju (Šmartno, Bojtina, Frajham, Kajše, Smrečno, Ošelj), Tesno, Radvanje, Tinje, Zg. Poljkava (Zg. Poljkava, Bukovec, Gabernik, Ogjenšak, Pokošje).

Srez Maribor-desni breg ima 37 volišč: Sv. Anton v Slov. gor. (Adrenci, Brengova, Cogentinci, Cagona, Osek, Smolinci, Sv. Anton, Zupetinci), Cermiljšak (Cermiljšak, Selce), Gočova (Gočova, Biš), Jarenina (Jarenina, Poljčka vas, Pesnički dvor, Vukovski dol), Kamnica (Kamnica, Bresterica, Jelovec, Rošpoh), Krčevina, Košaki, Maribor (Maribor ima 11 vo-

lišč), Nova cerkev (Lokavci, Slatki vrh, Tratje, Velka), Selnica ob Dravi (Boč, Selnica ob Dravi, Janževa gora, Slemen), Selnica ob Muri (Selnica ob Muri, Ceršak), Sp. Sv. Kungota (Dobrenje, Gradiška, Na Ranci), Svečina (Svečina, Slatinski dol, Plač), Sv. Ana (Kremberg, Dražni vrh, Ledinek, Rožengrund, Ščavnica, Zg. Ročica, Zice), Sv. Barbara (Jablanec, Korena, Rogoznica, Zimica, Žikard), Sv. Marjeta ob Pesnici (Sv. Marjeta ob Pesnici, Dragučova, Grušova, Vosek), Sv. Trojica v Slov. Goricih (Sv. Trojica, Senarska, Sp. Porčič, Verjane, Zg. Porčič), Sv. Benedikt v Slov. Goricih (Sv. Benedikt, Drvanje, Ihova, Sv. Trije kralji, Trotkova), Sv. Duh na Ostrm vrhu (Gradišče), Sv. Jakob (Ploderšnica, Sp. Šentjakovski dol, Zg. Šentjakovski dol), Sv. Jurij ob Pesnici (Špičnik, Sv. Jurij ob Pesnici), Sv. Jurij v Slov. Goricih (Sv. Jurij v Slov. Goricih, Malna, Partinje, Sp. Gašteraj, Srednji Gašteraj, Žitenica), Sv. Križ, Sv. Martin pri Vurbergu (Sv. Martin pri Vurbergu, Ciglenec, Sv. Duplek, Zg. Duplek, Sv. Peter, Sv. Rupert (Sp. Voličina, Zg. Voličina), Sv. Ilj v Slov. Goricih (Sv. Ilj, Čirknica, Kaniža), Sv. Lenart v Slov. Goricih (Sv. Lenart, Sp. Žerjavci, Zamarkova, Zg. Žerjavci, Setarova-Radehova), Zg. Sv. Kungota.

Srez Metlika ima 9 volišč: Suhor, Drašiči, Radatoviči, Gradac, Božakovo, Metlika, Podzemelj, Radovica, Lokvica, Črešnjevec. Srez Šmarje pri Jelšah ima 29 volišč: Buče (Buče, Vračce), Doble, Koprivnica, Kostivnica, Kozje (Kozje, Vetrnik, Ziole), Križe, Loka (Zusem), Mestina (Lemberg, Slatka gora, Sv. Peter na Meš. sedlu), Plištanj (Drenskorebro, Plištanj, Zagorje), Podčetrtek (Imeno, Podčetrtek, Sopot, Pirštanj), Podsedra (Podsedra, Gorjane), Ponikva, Prevorje (Prevorje, Preščno), Rogaska Slatina (Rogaška Slatina, Spodnje Sečovo, Sv. Troj. za, Sv. Mohor, Tekavevo), Rogatec (Donaška gora, Rogatec, Sv. Rok ob S.), Ščitarjevo (Lastali, Sedlarjevo), Slivnica, Sv. Ema (Nezbiše, Sv. Ema), Sv. Florijan, Sv. Peter pod Sv. Gorami, Sv. Križ pri Slatni (Brestovec, Nimno, Plat, Ranjkovec, Slatina okoli), Sv. Katarina, Sv. Stefan, Sv. Vid pri Planini, Loka, Planinska vas, Sv. Vid pri Ponikvi, Šmarje I. (Šmarje trg), Šmarje II. (Šmarje -kolica), Zetale (Čermozile, Dobrina, Kočice, Nadole, Zetale), Stoperca, Zibika (Roginska gorca, Tinsko, Zibika).

Lepite na pisma znamke protituberkulne lige!

Japonski odgovor na kitajsko noto

Japonska nima nobenih ofenzivnih namenov, marveč hoče ščititi varnost življenja in imetja svojih državljanov v Mandžuriji

Zeneva, 13. oktobra. AA. Generalni tajnik Društva narodov Sir Erik Drummond je na željo japonskega zastopnika razposlal državam članicam Društva narodov noto japonske vlade z dne 9. t. m., s katero odgovarja na noto kitajske vlade z dne 6. oktobra. Japonska vlada pravi:

V noti z dne 5. oktobra trdi kitajska vlada, da je predstavnik Japonske pri Društvu narodov izjavil, da bo Japonska izpraznila vse kitajsko ozemlje, ki so ga zasedle japonske čete in da bo vzpostavila stanje z dne 17. septembra. V isti noti trdi kitajska vlada, da je svet Društva narodov naročil, da se vse japonske čete na kitajskem ozemlju umaknejo že pred sestankom sveta Društva narodov, sklicanega za 14. oktober. Med tem se vidi iz mnogostevnih izjav japonske vlade, da japonska vlada ni pripravljena umakniti čet s kitajskega ozemlja, preden ne zavaruje japonskih interesov ter ne zaščiti imovine in življenja Japoncev. Poleg tega svet Društva narodov 30. septembra ni sprejel nobenega sklepa o umiku japonskih čet pred sestankom, sklicanim za 14. oktober. Kar se tiče note kitajske vlade v drugem delu, označuje japonska vlada

svoje stališče tako - le:

1.) Vojne operacije japonske vojske, izvršene po nočnem spopadu 18. septembra med kitajskimi in japonskimi četami pri Mukdenu, niso imele drugega cilja kot da preprečijo nevarnost ofenzive kitajske vojske, ki je bila v veliki premoči. To dokazuje tudi dejstvo, da so japonske čete imele pri tem težke izgube.

2.) Kitajska vlada je imenovala že generala Konkosinga in Nančesanga, da se pogajata o potrebnih ukrepih za vzdrževanje mira in reda z japonskimi četami v onih predelih, ker so se japonske čete umaknile v železniško cono. Cilj japonskih operacij je samo ohranitev mira. V primeru, da se čete umaknejo, bi prišlo do ponovnih spopadov med kitajskimi in japonskimi četami.

3.) Japonska vlada smatra, da je v danem trenutku nujno potrebno, da se vodi med Japonsko in Kitajsko direktna pogajanja, da se ublažijo razdražena nacionalistična čustva. Japonske čete bi se nato mogle umakniti v železniški pas.

4.) Japonska vlada je pripravljena pogajati se takoj s Kitajsko za doseglo sporazuma v vseh zgoraj omenjenih točkah.

Volilna borba v Angliji v polnem razmahu

Složen nastop vladnih skupin, ki jih podpira tudi del liberalcev — Lord Grey za Macdonalda

London, 13. oktobra. AA. Ministrski predsednik Macdonald je včeraj odpotoval v Seahamharbour, kjer bo osebno vodil volilno propagando. Na postaji je bila zbrana velika množica, da ga pozdravi in mu čestita k 65letnici rojstva. Ministrski predsednik je prejel k rojstnemu dnevu veliko čestitk. Kralj in kraljica sta mu brzojavno čestitala.

London, 13. oktobra. AA. Volilno gibanje postaja povsod vse bolj živahno. Politične stranke se bodo kolikor mogoče izognile trojnimi volitvam. V raznih londonskih volilnih okrajih so se stranke, ki podpirajo vladno, že dogovorile, da bodo nastopile skupno proti kandidatu delavske opo-

zicije. Kandidiral bo samo 1 pristaš strank, ki so za Macdonaldov manifest. Pogajanja za skupen nastop med vladnimi liberalci in konservativci se še nadaljuje. Včeraj popoldne je govoril v Londonu stari liberalni državnik lord Grey. Izjavil je, da je navdušen pristaš Macdonaldovega volilnega manifesta. Pohvalil je liberalce, ki so se odrekli kandidaturi na korist kandidatur narodne delavske in konservativne stranke. Govorec o sedanji svetovni krizi je dejal, da bi bilo nepošteno izliti od vlade v sedanjih trenutkih obljube, ki bi le ovirale njeno delo za omiljenje gospodarske krize.

Macdonaldov volilni program

Na znotraj ureditev državnih financ, na zunaj revizija vojnih dolgov

London, 13. oktobra. Ministrski predsednik Macdonald je včeraj otvoril v svojem volilnem okraju Ceahamu volilno kampanjo. Njegov govor je izvenel kot opravičilo vseh izrednih ukrepov, ki jih je storila njegova vlada in kar ga je ločilo od delavske stranke. V svojem govoru je Macdonald izjavil, da mu bo zgodovina dala prav in da bodo tudi njegovi sedanji nasprotniki morali uvideti, da v interesu naroda in države ni mogel ravnati drugače. Slej ko prej se smatra za socialista in pristaša delavske stranke, četudi se ne more vedno pokoriti diktatu strankinega vodstva. Razvijajoč svoj pro-

gram je nadalje poudaril, da je prva in kategorična potreba ohranitev proračunskega ravnotežja in ponovna stabilizacija funta. Na polju mednarodne politike bo težil za tem, da se čimprej skliče mednarodna konferenca, ki naj na novo uredi vprašanje vojnih dolgov tako, da bo ta ureditev resnično prinesla olajšanje gospodarske krize. O reformi sedanjih tarif, se da govoriti. Zborovalci so sprejeli Macdonaldov govor z velikim odobravanjem. Delavska stranka je napela vse sile, da bi pri volitvah dosegla čim večjo zmago. Postavila je rekordno število 520 kandidatov, med njimi 27 ženak.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2273.78 — 2280.62, Bruselj 783.10 — 785.55, Curih 1098.45 — 1101.75, London 218.51 — 221.01, Newyork 5589.63 — 5606.63, Pariz 220.57 — 221.53, Praga 165.86 — 166.36, Trst 285.77 — 291.77.

INOZEMSKA BORZA.

Curih, 13. oktobra. Pariz 20.9, London 19.75, Newyork 510, Bruselj 71.30, Milan 26.20, Madrid 47, Amsterdam 206.60, Berlin 117.25, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57.10, Budimpešta 90.025, Beograd 9.05.

Inozemski kapital v Jugoslaviji

Zanimiv informativen članek češkega lista o velikem dotoku inozemskega kapitala v Jugoslavijo

»Československa Republika« priobčuje v nedeljski številki pod naslovom »Inozemski kapital v Jugoslaviji in oslabitev nemškega vpliva« zanimiv članek, glaseč se: »Do zadnjega inozemski kapital v Jugoslaviji sploh ni bil angažiran v večji množini. Na ozemlju stare Srbije je bilo nekaj francoskega kapitala, v drugih krajih je pa prevladoval nemški kapital. Večji dotok tujega kapitala v Jugoslavijo vidimo šele v zadnjih dveh letih. Živahnije kretanje inozemskega kapitala je posledica ukinitve raznih zakonov in določb, ki so omejevale svobodno razpolaganje in obratovanje inozemskega kapitala v Jugoslaviji. Poleg tega so nastale nekatere olajšave v administrativnem in davčnem sistemu. Posledice teh ukrepov jugoslovanske vlade so se takoj pokazale, kajti inozemski kapital se je angažiral v raznih novih podjetjih in tudi v investicijah v stara in nova javna dela.

Zanimivo je, da izkazuje v Jugoslaviji največji dotok francoski, angleški, švicarski in švedski kapital. Italijanski kapital skoraj sploh ne prihaja v državo in tudi nemškega denarja je zdaj v Jugoslaviji zelo malo. To je tem važnejše, ker je do zadnjega gospodarski vpliv Nemčije v Jugoslaviji visoko prekašal vse druge. Zadnje čase pa nemški vpliv v Jugoslaviji naglo popušča. Značilen je v tem pogledu uvoz elektrotehničnih izdelkov iz Nemčije. Leta 1927 je uvozila Jugoslavija teh izdelkov za 10,5 milijonov mark, leta 1929 pa samo za 6,3 milijonov. Tudi nemške ponudbe glede osuševanja okolice Zemuna in Pančeva, zgraditve železniške proge do Bakra in ureditve pristanišča v Bakru so se morale umakniti francoskim in angleškim ponudbam.

Angleški kapital se je specializiral v zvezi z ameriškim kapitalom na rudnike in zato je nastalo v zadnjem času v državi mnogo rudokopnih družb. Samo londonski Selection Trust je ustanovil v Jugoslaviji 7 takih družb s kapitalom 1.875.000

funtov sterlingov. Naivneje izmed teh podjetij, rudnik v Trepči, se je razvilo v kratkem času tako, da zaposluje 6000 delavcev in pridobiva dnevno 120 vagonov rude. To je rudnik med in svinca, ki je zaradi svojih nizkih obratnih stroškov tudi v slabi svetovni konjunkturi dobro zmožen konkurenca.

Tudi švedski kapital se je uveljavil v Jugoslaviji in se angažiral zlasti v prodaji poljedelskih strojev ter mlekarstvih potrebščin. Švicarski kapital se zanima najbolj za elektrifikacijo Jugoslavije. V Beogradu grade novo veliko elektrarno.

Poljski kapital se je angažiral večinoma v tekstilni stroki. Pred vojno jugoslovenska zemlja tekstilne industrije skoraj sploh ni poznala, dočim krije zdaj ta industrija skoraj vso domačo potrebo.

Inozemski kapital vabi v Jugoslavijo najbolj okolnost, da je jugoslovenska industrija zaščiten z močno carinsko barijero. Zato leži v trgovinskem in finančnem ministru mnogo prošnji glede dovolitve novih podjetij. Švedska električna družba »Asea« predlaga, da prevzame in zgradi vse jugoslovensko telefonsko omrežje. Drugače se pa inozemski kapital angažira zlasti v državnih dobavnih in javnih delih. Jugoslovenska vlada je izdelala nedavno obsežen program za zgraditve pristanišč, železnice, cest in hidroelektričnih naprav. Proračun predvideva 6 milijard Din izdatkov. Za zgraditev cest v skupni dolžini 780 km je določeno 700 milijonov Din, za zgraditev železniških prog pa 1.107.642.000 Din. Za ta dela vlada v inozemstvu veliko zanimanje. Poleg tega ima jugoslovenska vlada v načrtu še zgraditev beogradskega pristanišča, železniškega predora pod Beogradom, razširjenje pristanišča na Sušaku, v Splitu in Kotoru, zgraditev železniške proge, ki bi vezala Slovenijo z morjem, osuševanje Skopskega polja v južni Srbiji, Popovega polja v Hercegovini, Lonskega polja na Hrvaškem in gornjega dela Skaderskega jezera.

Besedo imajo naši čitatelji

Čudna preureditev

Kakor znano, je gledališka uprava preuredila v operi gornje lože v balkonske segrade, ki razen prve vrste v nobenem pogledu ne morejo zadovoljiti gledalca, ki si v najboljšem mnenju kupi pri blagajni balkonski sedež, na vsak način z namenom, da — vidi predstavo!

V soboto sem se namenil v opero, nočeč ogledati si predstavo iz »ptičje perspektive« ter sem v ta namen zahteval balkonski sedež v drugi vrsti, misleč, da bom sedel na balkonu zadaj, na starih sedežih. Ko bi tega ne storil! Prihranil bi si bil ogročenje in jezo ter denar. Prvič, bi ta dohod od sedežev. Ko bi imel peruti, bi še šlo nekako. Uprava je pri omenjeni preureditvi gotovo računala samo na posetnike »vitke linije«, drugače bi pustila napraviti širše dohode od sedežev. Sicer se ne prišteva med debele, toda vseeno me je stalo precej truda, da sem se prelčil do svojega sedeža.

Najslabše je pa glede razgleda na oder. Priporočam nujno obiskovalcem opere, ki nameravajo prisostvovati predstavi s stranskih balkonskih sedežev, da se opremijo z vratom — žirafe, ker sicer se jim bo godilo podobno kot meni, da nisem s svojega sedeža nič videl in sem se vso predstavo prav poštemo jezil in zabaval sam pri sebi čez tistega, ki si je zamislil to preureditev! A. K.

Zaradi okrepčevalnice v Grobelnem

Dobivamo iz krogov letoviščarjev in potnikov opetovano vprašanja in pritožbe. Stalen obiskovalec Rogaške Slatine nam piše: »Zakaj se je na kolodvoru Grobelno opustil bufet? Mnogo let je bil v ta namen v vestibulu ličen paviljon, kjer je stregla prijazna, za tak posel zelo pripravna gospa. Bufet pa so baje opustili, ker se je zahtevala pretirano visoka najemina. Kroži pa še druga verzija, da je železniški zdravnik proglasil prodajalno za nehygienično.

Sedaj pošilja neki gostilničar iz sosednega trga k vsakemu vlakom na ročnem vozičku jestvine in pijačo, kar je vsekakor še manj hygienično, a tudi skrajno nepriljavno v vročini, dežju in mrazu. Dotični gostilničar ima pač več sitnosti kakor korigisti. Gotovo bi se našel podjetnik, ki bi na lastne stroške preuredil paviljon tako, da bi odgovarjal zdravstvenim predpisom.

Še enkrat električne ure

Že večkrat se je tu pa tam kdo pritožil, da ne soglašajo javne električne ure, ki so nameščene po Ljubljani. V soboto 10. t. m. se je izkazala zopet ona pred kolodvorom. Zadnjič so jo popravili (glej članek v tej naši rubriki), ali v soboto sem ugotovil, da nikakor ne soglašajo s kolodvorsko uro, ki je merodajna za odhod vlakov. Ker stanujem pač blizu kolodvora,

sem se zanesel na njo, kajti pogledati mi je treba samo skozi okno in vidim — po dosezanjem mojem misljenju — točen čas. Saj veste, da dandanes elektriki radi zapuščajo, ker smo pač otroci modernega časa. Ali to zaupanje mi je pripomoglo, da sem zamudil popoldanski gorenjski potniški vlak, kajti električna ura in ura, po kateri je vlak odšel, nista soglašala za celo tri in pol minute. Ko sem prišel do ure, ki je kazala 15.32, je vlak že vozil tam gori nad njo, dasi odhaja po voznom redu ob 15.35.

Jugoslovensko Siemensovo družbo zato prosim, da pazi na svojo uro in naj stopi s kolodvorsko upravo v stike, da bosta obe imeli enak čas in da bo človek vsaj enkrat se vedel, pri čem je in komu naj zaupa. Uredite je enkrat te take potrebne, a za nas, ki smo tu samo »pasivni« in brezplačni abonenti ur namreč vendar tako mučne zadeve.

Izletnik, ki je imel smolo.

**Elitni
Kino Matica**

SAMO SE DANES NA SPOREDU
Hitite in ogledajte si po vsem svetu znano in priljubljeno opereto!

E. Kalmanova
opereta »sladkoopojnih melodij

Pustna vila

V glavni vlogi gostuje primadonna iz »Theater an der Wiene

**Anny Ahlers
Harry Hahn
Ernst Verebes,
Szöke Szakall,**
Krasno dopolnilo!
Abonma predstava 3.

**Predstave ob 4., 1/4 8.
in 9 1/4 zvečer**

Telefon 2124.

Rečeno v oklepaju.
— Od koga izvira dovtip, ki si ga zdaj povedal?
— Od mene samega.
— Tako? Torej si mnogo starejši, kakor se zdiš.

Zlata poroka v Kočevju

Gosp. Gabrijel Reven, upokojeni šef davčne uprave v Kočevju, in ga. Ursula, roj. Premrou, sta obhajala v nedeljo 11. t. m. v intimnem domačem krogu 50letnico svoje poroke.

Častljiva jubilarita sta se pri najboljšem zdravju in pod streho lične Revnove vile v Rožni ulici so bili v nedeljo zbrani najbližnji ljudje v Kočevju.

Hčerki, gdnca. Adela, najmlajša učiteljica kočevske šole, in Ana, energično samostojna ravnateljica velikega industrijskega podjetja v Ljubljani, nista sami pri starih roditeljih. Prišli sta tudi hčerki Minka in Jelka s svojima soprogo, sodnim svetnikom Meralom iz Ljubljane in zdravnikom dr. Komarjem iz Lukovice, ki sta postala namesto v vojni izgubljenih, nova, vzorna sinova zlatoporočencev. Merolovi otroci so pa jima gotovo nagajali tako, kakor je dedu in babici najbolj všeč.

Gospod Reven in blaga gospa Revnova! Za vse važno dolgoletno, vedno neustrašeno slovensko nacionalno, uspešno udejstvovanje med našimi soseskami nemškega rodu, ki vaju vendarle val globoko spoštujejo in za vse dobroto, ki sta jih tako številno nesebično vedno delila in jih še delita najbednejšim po pravilo, »naj ne več levica, komu da desnica«, sprejmeta k redkemu jubileju s prisrčnimi čestitkami najiskrenejšo hvalo kočevskih Slovencev! Naj vama dobra usoda doživi še dolgo vrsto jubilejnih dnevu podobnih, srečnih dni!

Tej izbrani čestitki našega dopisnika se iz polnega srca pridružuje tudi uredništvo, saj je g. Reven do malega že skoraj 50 let tudi naročnik našega lista.

Na mnoga leta!

Zvočni kino Idea!

Danes
Charlie Chaplin
v svoji najnovejši velemojstrovini

**Luči
velemesta**

Najboljše delo velikega umetnika!
Ne zamudite in ogledajte si film,
ki je prinesel Chaplinu nesmrtno slavo!

Ob 4., 1/2 6., 1/2 8. in 9.

I. simfonični koncert

Uprava Narodnega gledališča je letos prav zgodaj pričela s svojimi simfoničnimi koncerti, kar vzbuja upravičeno upanje na bogato koncertno sezono. Prvi simfonični koncert, ki se je vršil včeraj v uni-onki, še dokaj močno zasedeni dvorani, je dirigiral L. M. Škerjanc in to, — kar je treba prav posebno poudariti — na pamet, brez vsake partiture. Menda je to pri nas prvi tak slučaj. Laik si sploh ne more predstavljati, koliko zanesljivega spomina mora imeti dirigent, ako hoče popolnoma obvladati na pamet cel koncertni program, v tem slučaju sestoje iz — točno vzeto — devetih kompliciranih partitur, četudi je bila ena izmed njih lastna. Nekaka akademična umerjenost, skrbna pazljivost, točen pregled cele arhitekture skladb v tematičnem in dinamičnem oziru ter največje izdajanje instrumentalnih posameznosti odlikuje Škerjanc kot čimdalje bolj krepko uveljavljajočega se dirigenta. Orkester je bil, kot običajno, sestavljen iz članov opernega orkestra, Orkestralnega društva Gl. M. ter orkestra državnega konservatorija. Odličen je bil v vseh instrumentalnih skupah z godali na čelu.

Sporod je obsegal kot prvo točko Brahmsovo II. simfonijo v a-duru, izmed njegovih štirih najsvetlejših, tako zvano »pastoralno«, v kateri je zlasti III. stavek zelo priljubljen. Kakor pri vseh Brahmsovih simfonijah, imeli smo tudi v včeraj izvajani opazovati strogost izdelave komponistovih form, globokost in umetnost tematičnega tkiva, različno ubranost posameznih stavkov, tako, kakor bi bil vsak del sam zase celota. Na tak način se mi je zdelo ploskanje publike za vsakim stavkom nekam upravičeno, sicer pa ni nikjer običaj pretrgati simfonično celoto, dasi sestoje iz več delov, z neumestnim aplavdiziranjem. Največje zanimanje je publika posvetila domačemu komponistu, — Lajovicu in Škerjancu. Za Brahmsom je zvenela »Kaprica« Lajovica kot zdravje, kot krepak, prekipeljav izvor domače, žive vode. Skladbo je prvkrat dirigiral N. Štrifot na jugoslov. glasb. festivalu pred nekaj leti v Pragi in smo Škerjancu iskreno hvaležni, da je tudi nas seznanil z njo. Gladko zaokroženo, po formi odlično, tematično in instrumentalno krepko originalno in silno barvito kompozicijo je orkester navzlic krhkemu petdelnemu ritmu odigral v široki potezi, z elanom tako, da je izzvala opanton izbruh ovacij komponistu, dirigentu in orkestru cele dvorane. Ta se seveda ni dala prej umiriti, da se ji je zahvalil komponist. Škerjancova »Lirična uvertura« je po svojih širokih kantabilnih linijah, strastni ekspresivnosti in nekako amorfni formi živo nasprotje »Kaprice«. V opomin mora ostati zlasti sočni, široki sklepni epig godal. Tudi to delo je bilo sprejeto z iskrenim odobravanjem. Z Lajovicovo »Kaprico« vred pomeni dragoceno obogatitev naše skromne simfoni-

ne literature. K sklepu smo vnovič obiskali Čajkovskega klavirski koncert, op. 23 z našim najodličnejšim doma se uveljavljajočem pianistom-virtuozom prof. Ivanom Nočem. Koncert, o katerem sem poročal že tam, je bil obenem tudi najdostojnejši zaključek srečno započete velike koncertne sezone.

OUZD v septembru

Ljubljana, 13. oktobra.

OUZD v Ljubljani je objavil izkaz najvažnejših statističnih podatkov za september. (Številke v oklepaju pomenijo preračun oziroma padec v primeri z lanskim letom). Članov je bilo v septembru 96.884 (— 4779) in sicer moških 65.883 (— 3873), žensk 31.051 (— 906). Bolnikov je bilo 2127 (— 485) in sicer moških 1209 (— 310), žensk 918 (— 175). Odstotek bolnikov je znašal pri moških 1,84 (— 0,34), pri ženskah 2,96 (— 0,50), skupaj 2,20 (— 0,37). Povprečna dnevna zavarovana meza je znašala pri moških 29,74 (— 0,23), pri ženskah 19,11 (— 0,51), skupaj 26,59 (— 0,38). Celokupna dnevna zavarovana meza je znašala 2.575.983,60 Din (— 165.484) in sicer pri moških 1.957.618,40 (— 131.359,20), pri ženskah pa 618.365,20 (— 34.124,80).

Gospodarska kriza je v septembru, zlasti proti koncu meseca občutno narasla. Padec članstva od septembra lanskega leta znaša — 4.779 (dočim je znašal prejšnji mesec samo — 3.510, in dne 30. septembra 1931 pa celo — 7.211 zavarovancev). Narasčanje padca članstva je po vzročila v prvi vrsti denarna kriza (pomanjkanje gotovine!). Razmerje med odpuščenimi delavci in delavkami je ostalo približno neizpremenjeno, to je na eno reducirano žensko odpuščen št. ž. reduciran moški in na eno zavarovano žensko pa samo dva moška zavarovanca.

Zdravstvene razmere članov so bile v septembru znatno boljše nego lanske leto. Zmanjšalo se ni samo absolutno število bolnikov za — 485 oseb, ampak tudi odstotek bolnikov je znatno padel; pri moških za — 0,34% in pri ženskah (vstevši porodnice) pa celo za — 0,50%.

Značilen je padec povprečno dnevno zavarovane meze, katere odgovarja približno dnevnemu delavskemu zaslužku. Povprečna dnevna zavarovana meza moških je padla za — Din 0,23 in žensk za celo — Din 0,51. Največji padec povprečne dnevne zavarovane meze moških je znašal dosedaj samo — Din 0,05. Zniževanje delavskih plač je zavzelo v septembru torej zelo velik obseg — posledica pomanjkanja gotovine.

Zaradi povečanja padca članov in njihovega zaslužka se je povečal tudi padec celokupne zavarovalne meze in sicer dnevno za — Din 165.484. Dohodki OUZD, t. j. bolniški prispevki so se tako znižali dnevno za cca. — Din 10.000 (prejšnji mesec samo — Din 7000). Tudi težave našega socialnega zavarovanja so se torej vsled napredovanja gospodarske krize občutno povečale.

Ljubiteljem cvetic in vrtov

je podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva tudi letos pripravila prav pestro in zanimivo vrsto predavanj, razen tega pa tudi poučen tečaj o sadjarstvu, ki bo v decembru, januarju in februarju po pet dni v mesecu. Ljubljana ima namreč vsako leto več vrtov, saj ni nove hiše brez vrtnice, vsak lastnik pa želi imeti vsaj nekaj sadnih dreves. Z največjo pazljivostjo strežijo lastniki svojemu drevju, kljub temu pa ni uspeha, ker ne znajo ravnati s sadnim drevjem, a tudi največjemu strokovnjaku pokvarijo veselje nešteti škodljivci. Letos so mnogi doživeli presenečenje, da so jim jablane prav lepo rodile, jabolka so pa do zadnjega črnila. Škodljivci najrazličnejši vrst so se namreč tako razpasi, da ne pomagajo več skrb posemeznika, ker škodljivci na še tako natančno oskrbovana drevesa vedno zopet pridejo s sosednih zanemarjenih vrtov. Potrebna je skupna akcija vseh lastnikov vrtov, a tudi mestna občina bi morala vplivati na prebivalstvo, da bi pokončevalo škodljivce in jih na vse načine preganjalo.

Da se pa vsi lastniki nauče vsaj najpotrebnejšega, priredi letos podružnica tečaj o sadjarstvu, ki ga bo pripravil in vodil naš prvovrstni strokovnjak, nadzornik Jošip Štrekelj, predavali bodo pa naši najbolj izkušeni veščaki. Razen tečaja bodo pa tudi letos redna predavanja in sicer kakor lani vsako sredo zvečer v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi, ki jo je podružnica tudi letos blagohotno dovolil uporabljati vodja mineraloškega inštituta g. univ. prof. dr. Hinterlechner. Predavanja se prično že 21. t. m., ko bo govoril nadzornik g. Štrekelj o delu na vrtu v jeseni in svoje predavanje nadaljeval tudi še 28. t. m. Obravnaval bo zlasti pravilno vrta za pomlad, jesensko sajenje in sploh vse, kar prijatelji cvetic in sadjarstva rabijo ob tem času. Dne 4. novembra govori Ante Gaber o krizantemah, 11. novembra bo predavanje o čebulnicah, torej o hijacintah, tulipanih i. dr. cvetlicah, ki jih brez truda vsakdo lahko doma pripravi do cvetja. Univ. profesor g. dr. Fran Jesenko bo 18. novembra razpravljal o prezimovanju sobnih rastlin, 25. novembra je pa rezerviran za zanimivo predavanje dekana g. univ. prof. dr. Hinterlechnerja, ki bo ljubiteljem vrtov odkril največje zanimivosti svoje stroke. Od 7. do 11. decembra je prvi del sadjarskega tečaja, dne 16. decembra nam bo pa ravnatelj mestnih nasadov g. Anton Lap pokazal zimzelene vrtove, zlasti pa svetovno znani dendrološki vrt grofa Silva Tarouca v Pruhonicah na Češkem, obenem bo pa predavatelj seveda tudi povedal, s kakimi rastlinami naj posadimo vrt, da bo tudi po zimni zelen, kar je zlasti za male vrtnice

pred hišami v mestu zaradi prijaznega vtisa silno važno.

Ze letos torej prvovrstna serija predavanj in predavateljev, pa tudi predavanja po novem letu bodo zopet vsako sredo napolnila veliko dvorano mineraloškega inštituta na univerzi. Predavanja so brez vstopnine, vendar pa odbor upa, da obiskovalci postanejo vsaj člani podružnice, saj članarina znaša le 25 Din na leto in za to vsotico dobe člani tudi lepi mesečni »Sadjar in vrtnar«.

Beleznica

KOLEDR.

Danes: Torek, 13. oktobra, katoličani: Edvard, Slavoljub; pravoslavni, 30. septembra, Grigorije.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Pustna vila.
Kino Ideal: Luči velemesta.
Kino Dvor: Trije muškatirji.
Jakopičev paviljon: Jakčeva razstava.
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 13. oktobra: Takšna je prava. Red D.

Sreda, 14. oktobra: Vest, premijera. Izven.

Četrtek, 15. oktobra: Dogodek v mestu Gogi. Red B.

Petek, 16. oktobra: Zaprti.

Veseloigra »Takšna je prava« z go. Nablocko, gđ. Kukčevo, gg. Gradiš-Da-nešom, Železnikom v glavnih vlogah, se ponovi drugi ob 20. za abonente reda D.

Jutri v sredo bo pota dramska premijera. Vprizori se Rostanova drama »Vest« (Clovek, ki sem ga umoril). Delo spada v vrsto vojnih dram: Stilmondski župan, Grob neznanega vojaka in Konec poti, ki so bile vse igrane tudi v Ljubljani in jih ima naše občinstvo gotovo še v najboljšem spomnu. Pisatelj prikazuje je prostostimi sredstvi pretresljivo tragedijo človeka, ki je v vojni ubijal, in za tragedijo očeta, matere in dekleta, ki žalujejo za svojim padlim. Prolog se godi v neki francoski cerkvi, ostala tri dejanja pa v hiši prof. Holderlina ob Reinu. Zasedba je sledeča: Abbe g. Kralj, Marcel Lauraine g. Ciril Debevec, prof. Holderlin g. Skrbnik, Luiza, njegova žena g. Marija Vera, Angelika gđ. Boltarjeva, Frauschlieb g. Bratina, Eitel, Holderlinov nečak g. Železnik, Služkinja g. Rakarjeva. Režija: g. Ciril Debevec. Predstava se vrši izven abonmaja.

OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 13. oktobra: Viktorija in njen huzar. Izven.

Sreda, 14. oktobra: Sneguročka. Red E.

Četrtek, 15. oktobra: Damski lovec, Car se fotografira. Red C.

Opozorjamo na prvo reprizo opere »Viktorija in njen huzar«, ki je pri premijeri dosegla velik uspeh. Zasedba ista, kakor pri premijeri. Režija Povhetova. Kapelnik: dr. Svava. Repriza je drevi ob 20. v opernem gledališču kot izven predstava, po običajnih opemih cenah.

Znamenito rusko operno delo »Sneguročka« je urušeno tudi v repertoar letošnje opere sezone. Letošnja vprizoritev bo v deloma novi zasedbi. Naslovno vlogo poje tokrat gospa Ribičeva. Ostalo zasedbo javimo jutri.

Premijera v ljubljanski operi. Kakor že javljeno, bosta v četrtek, dne 14. t. m. v naši operi dve premijeri modernih oper in sicer ene francoske in ene nemške. Iz francoske literature se poje »Damski lovec«, iz nemške pa Curt Weillova eno-čanska opera »Car se fotografira«. Curt Weill je najplodovitejši in najuspešnejši sodobni nemški skladatelj. Napisal je več oper, ki so imele v Nemčiji precejšen uspeh. Poleg tega pa razna dela komornega značaja, kantate itd. Vsebino »Carja« in pa »Damskega lovca« prinaša 3. številka Gledališkega lista, ki izide jutri.

Mohorko se je obesil

Zloglasni roparski morilec Rudolf Mohorko se je v nedeljo popoldne umaknil roki pravice. V celici mariborske jetnišnice se je roparski morilec obesil na srajco ali rjuho in so ga našli že mrtvega.

Poleg Zlahačica in Čiča je bil Rudolf Mohorko eden naših največjih kriminalnih zločincev. Morilec je imel na vesti sedem umorov, zaradi katerih bi se bil moral v kratkem zagovarjati pred sodiščem. Njegov najkrovočnejši zločin je bil umor rodbine Dobajev na Jelovcu pri Mariboru. Letos na velikonočno soboto se je spizlil v Dobajevo stanovanje, kjer je z ukradenim sekuro ubil Dobaja samega, Kunigundo, Alojzjo in Terezijo Dobaj ter fletnega rejca Rajmunda Gosaka. Po zločinu je pobral Dobaju iz listnice 4500 Din in pobegnil. Klatil se je po mariborski okolici in zapravljal denar tako, da so postali orožniki nanj pozorni in ga končno v Slivnici aretirali.

Med preiskavo je Mohorko svoje zločine dolgo tajil, končno je pa priznal, da je umoril tudi kneta Kancelerja na Sobru ter špeharja Fingusta v Podovi, izvršil je pa tudi več roparskih napadov, od katerih se mu je eden ponesrečil.

Mohorko je bil star kriminalni tip. Zločinski kariero je začel leta 1923, ter je bil večkrat obsojen zaradi tatvin. Zadnje kazni je presedel od avgusta 1928 do 1929. Zaprtil je več pismen, v katerih priznava vse zločine, med drugim tudi umor nekega financarja, čigar imena ni navedel. Najbrž gre za finančnega pripravnika Janka Resnika, ki je bil umorjen pred 5 leti. Mohorko so včeraj pokopali.

Dnevne vesti

Iz Ljubljane

— Strokovni izpit pripravnikov v prosvetnem ministertvu. Prosvetni minister je izdal pravilnik o polaganju državnega strokovnega izpita uradniških pripravnikov v resoru prosvetnega ministertva. Uradniški pripravniki morejo priti na uradniško službeno mesto samo če položijo državni strokovni izpit pred komisijami, ki jih bo vsako leto imenovalo prosvetno ministertvo.

— Promet Poštne hranilnice v septembru. V septembru je Poštna hranilnica lepo napredovala. Pristopilo je 8272 vlagateljev tako, da jih ima sedaj 169.991. Vloge so znašale koncem septembra 298 milijonov 465.026.28 Din. Promet po čekovnih računih je znašal 5.426.882.719.35 Din. Stanje vlog ob koncu septembra je bilo 702.937.292.11 Din. Celokupne vloge pri Poštni hranilnici znašajo nad 1 milijardo.

— Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 21. do 30. septembra je bilo v dravski banovini 62 primerov tifuznih bolezni, 86 griže, 75 škrlatinke, 66 ošpic, 159 davice, 38 duševnega kašlja, 20 šena ter po 1 nalezljivega vnetja možganov, krčevite odrenenosti, vraničnega prisada in otročniške vročice.

— Sokolsko društvo Zirovnica - Breznica. Vsi člani in članice se opozarjajo, da predava župni prosvetar br. Jaka Špicar v soboto 17. t. m. ob pol 8. zvečer v društveni telovadnici. Za vse članke in članice je udeležba obvezna. — Uprava društva.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nekoliko oblačno, v splošnem pa lepo vreme. Včeraj je bilo skoraj po vseh krajih naše države lepo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 25,3, v Beogradu 22,8, v Zagrebu 20,4, v Ljubljani 18,6, v Mariboru 15,4. Iz Sarajeva in Skopja ni vremenskega poročila. Davi je kazal barometer v Ljubljani 770,6, temperatura je znašala 6,8.

— V oktobru dozorele višnje. V Vrhovcu na Hrvaškem imajo višnje, ki je letos dvakrat obrodila. V bližini je pa malinov grm, na katerem so dozorele že drugič v letošnjem letu maline.

— Pet okostnjakov odkopali. V Križevcih so naleteli včeraj pri kopanju kanala na pet človeških okostnjakov, ki so ležali komaj pol metra globoko v zemlji. Nekateri trdijo, da so to okostnjaki bana Lackovića in njegovih tovarišev, ki jih je dal kralj Sigismund ustreliti.

— Pretresljiva ljubavna tragedija. V Slav. Kobasu blizu Broda se je odigrala v soboto zvečer pretresljiva ljubavna tragedija. Najlepše vaško dekle Anka Delić je imela že delj časa ljubavno razmerje z Adamom Posavcem in kmalu sta se hotela poročiti. V soboto zvečer je pa prišel fant nekoliko okajen k svoji izvoljenki in začel stisnati. Ker je le preveč silil v njo, je hotela poklicati na pomoč mater. To je pa fant tako razjezilo, da je potegnil nož in zabodel Anko v srce. Dekle je obležalo na mestu mrtvo.

— Strašna smrt pod vlakom. V Sarajevu je vzbudil pravo senzacijo samomor 37letnega uradnika tobačne tovarne Ahmeda Sadičkovića, sina znanega ljudskega zdravnikarja iz Ljubuskega. Ahmed je legel na železniško progo in vlak mu je odrezal glavo in levo roko. Nesrečnež je zapustil ženo in tri otroke. Ravnatelj tobačne tovarne pravi, da je bil Sadičkovič eden najspodobnejših in najboljših uradnikov. Zadnje dni je bil nekam potrt. V smrt ga je poglajala baje neozdravljiva bolezen v grlu.

— Jezik ji je odstrigel. Kmet Zdravko Milošević v vasi Hranča blizu Srebenice živi s svojo ženo v neprestanih preprih. Žena ima preveč namazan jezikček, ki nikoli ni miroval. Te dni sta se vračala iz milina in mož je ženi očital, da je prodala moko in da mu ni dala denarja. Žena ga je pa zmerjala in njen jezikček tudi potem ni miroval, ko sta bila že doma. Razjarjeni mož je privezal doma ženo k drevesu in ji zagrozil, da ji odstriže jezik, če ga ne bo nehala zmerjati. Žena ga je pa še bolj zmerjala. Mož je odšel končno v hišo in se vrnil s škjarjami. Pozval je ženo, naj ponovi svoje psovke, kar je žena seveda z navdušenjem storila. Mož jo je prijel za jezik in ji ga skoraj polovico odstrigel. Zmerjanja je bilo seveda takoj konec.

• Obleke in klobuke kemično čisti. barva očišča in lika tovarna Jos. Reich.

Pride! Pride! LAŽNI FELDMARŠAL

Ustava Burian
V SJAJNI KOMEDIJI
Revizor Haselhun
Pride v Elitni kino Matica

— Iz Prenoš zemeljskih ostanov dr. Zerkava v novo grobnico. Na pokopališču pri Sv. Križu je bila davi ob 9. tih svečanost, ki so se je udeležili le najbližji sodniki dr. Gregorja Zerkava in njegove soproge Milene, zastopniki odbora za počastitev njunega spomina ter njuni najbližji prijatelji. V krasnih novih dvojnih bronastih krstah z antičnimi okrasi so prenesli zemeljske ostanke pokojnih v novo grobnico, kjer je krsti blagoslovil pokopališki župnik g. Legat. Tih so spustili krsti v grobnico, ki nad njo v nedeljo odkrijejo spomenik in jo pokriji s težko mramorno ploščo. V solcu so se zalesketale zlate črke: DR. GREGOR ZERKAV • 12. XI. 1882. — † 27. VI. 1929. — MILENA roj. LAVRENCIČ • 15. II. 1889 — † 3. XI. 1927. — Nemo so se od spominov prevzeti udeleženci poklonili manom nepozabljenih in tiha piletetna svečanost je bila končana.

— Iz Ljubljane ima veliko premalo članov Vodnikove družbe. Što in stokrat gredu ljudje dan na dan mimo Tiskovne zadruge v Selenburgovi ulici, mimo Šentjakobske knjižnice na Starem trgu, mimo družbine pisarne na Miklošičevi cesti, in vendar »pozabijo«, da bi se vpisali. V primeri z drugimi mesti ima Ljubljana premalo članov, kar je sramota za naše kulturno središče. Za vino je 20 Din vedno na razpolago, ko pa je treba dati 20 Din za štiri slovenske knjige, je »kriza«. Ljubljana bi morala dati glavni kader družbinim članom in bi morala imeti še enkrat več članov, kakor jih ima, če hoče govoriti o svoji »naprednosti«. Saj je Vodnikova družba ena naših najvažnejših kulturnih institucij in si ne moremo misliti meščanske narodne hiše brez Vodnikovih knjig. Še je čas v teh dneh. Koncem meseca izidejo knjige in želeti je, da bo Ljubljana vse druge daleko prekašala po številu članov.

— Iz Javna dela. Stare tramvajske proge morajo neprestano popravljati, tirnice se sesedajo, ker ne leže na kamniti podlagi. Nedavno so popravili progo med magistratom in staro remizo, te dni pa popravljajo dolensko progo na Starem trgu. Čeprav so takšna dela neznanja, vendar nekoliko ovirajo promet. — Obenem z regulacijo Gradaščice so zbetonirali po obrežjih perišča, stopnice, ki so na obeh bregovih v Cerkevni in Gradaški ulici dolge ob vodi po 12 m zgoraj, do kamor več ne sega voda, pa po 1,50 m kot dohod k perišču. Zgornje stopnice betonirajo te dni. Most za pešce med Cerkevno in Gradaško ulico so zbetonirali pretekli teden, zdaj je že razporežen. Obzidavanje obrežij ob Dobrilovi ulici najbrž ne bo končano pred zimo, obzidati bo še treba dobro polovico dolžine obrežij med glavnim trnovskim mostom in mostom ob Groharjevi cesti.

— Iz Obnova hiš. V Florjanski ulici bosta dobili obnovljeno zunanje lice dvonadstropna Smerkoljeva hiša (štev. 9), katere sedanjí gospodar je Windreich, ki pa živi na Dunaju. Obe hiši bo obnovil mestni stavbnik Robert Smielowski. V ta namen so postavili včeraj ob obe hiši zidarski oder.

— Iz Adaptacija. Na Dolenski cesti je v delu preuredba pritličja v Zajčevi hiši (št. 54). Obenem si napravi gospodar lično leseno verando na južni strani poslopja.

— Iz Izprememba posesti. Gospa Dimic je kupila od pisarniškega ravnatelja Josipa Zupančiča visokoprtilično hišo (štev. 5) na Galjevi.

— Iz Kanalizirana in razširjena je bila v zadnjem času cesta, ki drži z Dolenskega med Megušarjevo in Plahotovo hišo do železnice. Galjeviča ali Žuljova vas je veliko naselje, zato je bilo potrebno razširiti cesto za osebnim in vozovnim promet.

— Iz »Sibirija« ali kakor že pravijo skupini lesenih hišic ob Cesti dveh cesarjev, spričo legega vremena pa bližnje zime hitro raste. Zdaj je vseh skromnih domov že nad 50. Žago, sekiro in kladivo slišiš od zore do mraka v petek in svetle. Sveta je dovolj. Na stotine hiš si bodo tu zgradile družine, ki ne morejo zmagovati dragih mestnih stanovanj.

— Iz Naselji na Cesti dveh cesarjev in ob Poti na Rakovo jelo sta dobili v zadnjem času vodovod. Tako je magistrat gledel vodovoda izpolnil obljubo, ki jo je bil dal lani kolonijama. Nekateri gospodarji ob Poti na Rakovo jelo so že napeljali vodo v hiše, na Cesti dveh cesarjev pa še kopelje do hiš lark, da položijo vodovodne cevi. Naselje samo ima dva hidranta in sicer enega pri cesti, drugega pa sredi vasi. Zdaj ni treba več hoditi po vsako kapljo vode do četrte ure oddaljenega Kosca.

— Iz Regulacija Malega grabna. Ko so kopali svet od novega mostu proti izlivu Malega grabna v Ljubljano, da napravijo opornik na obeh bregovih, so nakopali kupe ilovice, iz katere so naredili gladke brežine, kakršne vidimo na bregovih Ljubljane. Na desnem bregu so zgradili betonske stopnice, da morejo ljudje do vode. Odkar so odprli pot Gradaščici po urejeni strugi, je v Malem grabnu le malo vode in zato gre uravnava bregov uspešneje od rok.

— Iz Orkester kraljeve garde iz Beograda priredi v petek 16. t. m. v veliki umetniški dvorani svoj simfonični koncert, ki ga dirigira gardni dirigent in godbeni referent podpolkovnik Pokorny. Po prevratu bo to tretji koncert kraljeve garde v Ljubljani. Gardni orkester, ki šteje 80 mož, si je izbral za svoj ljubljanski koncert naslednji spored: Wagner: Predigra k operi Mojstri peval Norimbirški, Švedsen: Simfonija v d-duru, Ippolitov-Ivanov: Kavkaške skice, Kalkinov: Simfonija št. 1, Debussy: Chli-drens Corner in Baranović: Kolo. Izredno bogat program klasične ruske, francoske in jugoslovanske simfonične glasbe. Vstopnice od 40 Din navzdol so v prodaji pri Maticini knjižarni.

— Iz Vesela filmska matineja za deca v Elitnem kinu Matici. Kakor v pretekli sezoni, pripravljata tudi letos ZKD v svojem filmskem sporedu nekaj veselih uric naši deca. Zvočne matineje šaloiger so naše lani pri odraslih in pri mladini toliko odkritega odobravanja, da jih bo prirejela ZKD tudi letos. Prvi tak humorističen program pride na spored v petek 16. t. m. pod devizo »Matineja Micky miške«. Na sporedu bo pet kratkočasnih črtnih humorov s priljubljeno Micky miško, ki bo uganjala svoje burke in vragolije v veselje in zabavo naše mladine. Da bo pa poleg vesele strani tudi kaj poučnega, bo sta na programu dva zvočna tednika z najnovejšimi tedenskimi dogodki. Matineja za deca bo v Elitnem kinu Matici od petka dalje do nedelje; ob delavnikih se bo vršila predstava ob pol 3. popoldne, v nedeljo ob 11. popoldne. Mladino in starše opozarjamo že danes na to zanimivo prireditev veselja naši deca.

— Iz Propagandno društvo v Ljubljani ima otvoritev plesne šole v soboto 17. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani hotela Uniona pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja in pod vodstvom plesnega učitelja g. F. Trosta. Sodeluje priznani »Jazz - Nagodec«. Vabila so razposiljena, informacije in reklamacije od 13. do 16. ure v damski sobi, kavarna Emona. — Odbor.

— Iz »Ljubljanski Sokol« ponovno opozarja na današnje skopično predavanje br. Cveto Švigiča »S foto-kamero v Julijske alpe«, ki bo ob 20. uri v mali dvorani v Narodnem domu (vhod iz Bleiweisove ceste). Vstopnine ni, pač pa se bodo pobirali prostovoljni prispevki za bedne Belokranjce, težko prizadete po letošnji katastrofalni suši. Na to zanimivo predavanje vabimo vse prijatelje večnolepe narave. 534/n

— Iz Turistovski klub »Skala« v Ljubljani obvešča svoje člane, da se je preselil z Gosposvetske ceste v nove lokale v palači Grafike na oglu Miklošičeve in Masarykove ceste (nasproti glavnega kolodvora) II. nadst. levo. Tam je članom na razpolago tudi klubska knjižnica. — Odbor. 533/n

— Iz Žrtve pretepa. France Tivadar, 27-letni zidar iz Štepanje vasi, je odšel snodi po delu v Svetličovo gostilno v Trnovem, kjer je bila zbrana že večja družba. Med pivci je nastal preprih in končno tudi pretep, med katerim je neki Pauko Tivadarja treščil na tla in ga tako obdelal, da je skoraj nezavesten obležal. Tivadarja so morali z reševalnim avtom prepeljati v bolnico, kjer so ugotovili notranje poškodbe. Kakor pripoveduje Tivadar, je Pauko hodil po njem. Policija je uvela preiskavo.

— Sadjarji in vrtnarji! Ne pozabite skropiti vašega sadnega drevja z ARBORINOM. — »Chemotechnica« družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču veletrgovine A. & Skaberne). 522/n

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730
Danes nepreklicno zadnjikrat ob 4., 7. in 9. uri zvečer
Douglas Fairbanks
Trije mušketirji
Cena Din 4.— in Din 6.— pri vseh predstavah.

Iz Celja

— Razglas. Davčna uprava v Celju objavila, da so razporedi za pridobitno in davek na poslovalni promet za leto 1931 v smislu št. 131 zak. o neposrednih davkih pri davčni upravi v Celju razglašeni na javen vpogled od 12. do 18. oktobra 1931 ter da se poednim davčnim zavezancem dostavijo posebni plačilni nalogi.

— Banovinski kuluk. Celjske trgovske in privatne nameštence obveščamo, da bodo v sredo 14. t. m. po predavanju v Narodnem domu na razpolago seznanji, v katere se bodo lahko vpisali dotični, ki žele plačevati predpisano odkupnino v mesečnih obrokih.

— Predavanje. Trgovsko društvo v Celju in Pomočniški zbor pri gremiju trgovcev v Celju priredita v sredo 14. oktobra t. l. ob 8. uri zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma v Celju predavanje o obveznem bolniškem ter višjem zavarovanju privatnih nameštencev pri trgovskem bolniškem in podpornem društvu ter o pokopniškem zavarovanju. Predavali bodo poleg g. ravnatelja Podgorška tudi glavni funkcionarji trgovskega bolniškega in podpornega društva ter Pokopniškega zavarovalnega društva. Predavanje bo zelo zanimivo in vseskozi poučno, torej vevležno za vse zavarovance, brez ozira na društveno pripadnost.

— Smrtina kosa. V celjski javni bolnici sta včeraj umrli 2letna hči malega posestnika Franciška Artnakova iz Hraštja, občina Loka pri Zusmu, in pa 39letni delavec Matija Rabaža z Zvodnega, občina Teharje pri Celju. V Spodnji Hudičji pri Celju je 11. t. m. umrl 67letni cinkarniški upokojenec Gregor Govedič.

— Nedeljski šport v Celju. V prijateljski tekmi so v nedeljo premagali igralci SK Olimpa iz Gaberja rezervno celjskih Atletikov s 4 : 1 (2 : 0). Isto popoldne pa so v prvenstveni tekmi odpravili nogometaši SK Celja Šoštanec z 12 : 0 (počas 8 : 0). Prvo tekmo je sodil g. Janežič, drugo pa zelo dobro g. Ochs.

— Aretacija. Predvčeršnjim je bil v Celju aretirani zaradi potepušstva in splošne suma 26letni brezposeln čevljarji pomočnik Albin Č. iz Kotredže pri Zagorju. Č. se je doslej preživljal večinoma z izmikanjem tuje lastnine. Izročil je bli sodišču.

En dan iz življenja Špelice

3. V kuhinji Med tem pa Špelica je naša izborna kuhala kosilo. Z zavestjo mirno se ponaša, Ker ve, kak' pere „Albus-Milo“.

Imate čas za svoje delo, ako veste, da pere Vaša perica s pristnim Albus - Milo m. Ni Vam treba vsak trenotek tekati v pralnico, ker veste, da Albus-Milo verno služi in dobro pere. V lastnem Vašem interesu je torej, da vedno uporabljate samo

ALBUS MILO

Na jesen in zimo kaže

Mož, ki je spal pod Prešernom — Siromaki iščejo dela in kuriva

Ljubljana, 13. oktobra.

Tega nismo ugotovili baš danes — 13. oktobra. In čeprav se doslej ne moremo pritoževati niti nad vremenom, je vendar nešteto prežalostnih jesenskih znakov, da končno ni čuda, če naležeš nahod, čeprav nisi jesenski poet.

Kljub temu ni vredno govoriti o nahodu in pesnikih, na kulturno področje ne smeš zaiti kar tako ter vznemirjati duhov, ki jih je jesen letos oblagodarila z blaženim miorom. Doslej namreč še ni nikomur počilo srce, četudi ne bo kmalu nobenega lista na vejah v Zvezdi in Tivoliju.

Naj bo kakor že, vendar je vpliv jeseni vsesplošen in mogočen — tudi v Ljubljani. Pomirili smo se po vseh pretresljajih, pasjih dneh in velikih dogodkih. Razne mrzlice so nas letos temeljito pretresle, razžile smo se kot kuščarji na solncu — zdaj je pa nastopila reakcija. Na jesen kaže; ukrotil nas je revmatizem, potolažila preljudba megal, zadila je po pečenem kostanju, pa se je prijetna domačnost razlezla po vsem mestu, v sladkem dremežu so nam zastala peresa, jeziki — vse stoji kot Ljubljana vse leto, le mošt teče čedalje bolj.

Na Prešernovih stopnicah posedajo že delj časa ljudje. Naše mesto je prav idilčno tudi v središču, končno je pa povsem prav, da je postal Prešeren »last in slast« vsega rodu. Pijetetni čuti, estetični občutki in kulturna zavest — vse to je dandanes brez praktične vrednosti in še Prešeren bi moral dejati, da »Kranjec moj jim osle kaže«, ne le ob regulirani Gradaščici, kot se je trdilo.

Stvar je takšna: precej naravnih, zdravih ljudi še šteje naš narod. Če torej pride takšen naraven človek v Ljubljano, si jo ogleda od vseh strani, potem pa truden išče kotiček, kamor bi položil glavo. Takšnih kotičkov sicer v Ljubljani ni mnogo, če si preizbirčen, da bi sedel na kakšen steber, vendar jih tudi ni treba dolgo iskati. Culico položiš na Prešernovo stopnico — kot bi položil venec — za zgledje, pa se zlekneš kakor si dolg in širok na stopnici, pokažeš vsej Ljubljani figo ter blaženo zaspiš. Tako je napravil tudi včeraj neki možak.

Zaradi tega se seveda Ljubljana ni podrla, tudi Prešeren še vedno stoji kot je stal. Zdaj ni filozofov, ki bi videli v takšnih pojavih kaj značilnega, nihče ne gre mimo spečega pod Prešernom in ne reče niti hm in ne: — Glejte ga no, simbol speče Ljubljane! — Čemu bi se pa tudi čudili, vse je tako naravno kot tiste deske, ki so jih postrežki položili na Prešernovo stopnico, da jih ne zebe. Zdaj je namreč kamen že precej mrzel, ker kaže na jesen.

Vendar se dogajajo tudi zdaj izredno čudne stvari. Vremenski preroki že vedo, kaj je vzrok temu in onemu, česar mi ne moremo potuhtati. Nam se zdi letošnja jesen zelo nenavadna, preroki pa pravijo, da to ni nič čudnega, če listje tako dolgo ne odpade, huda zima se nam obeta. Gotovo pa je, da letos v Ljubljani listje sploh ne bo odpadlo ter je vseeno, kaj pravijo k temu vremenski preroki.

Seveda ni takšna nesreča, če letos v Ljubljani noče odpasti listje, tudi to nas ne spravi iz ravnotežja, skratka, kmalu se bomo povsem zabubili, potem pa naj nastopi magari sibirski zima.

Nekoliko drugače pa gledajo jesen ljudje, ki ne smejo spati, dokler še solnce količak sij.

— Molim za posao! se ponujajo od stavbišča do stavbišča.

— Zdaj, na jesen! Koga si pa delal doslej?

— E, pa radio sam ja čitavo vreme. Sad nema više posla. Radio bi još, nisam još ništa zaradio.

— Pri nas ni nič, še teh je preveč, mi jih že tudi odpuščamo!

E, pa tako!

Okrog stavbišč stikajo otroci in starke za kurivom. Ne kaže samo na jesen, temveč tudi na zimo. Toda zdaj ne dobiš ničesar zastoni, kvečjemu batine. Lesne od-

padke je treba na stavbišču takorekoč ukrasti.

— Hej, mulc, koga pa stikaš? Bi rad kaj sunil?

Pot.m mora vzeti »mulc« podplate pod pazduho, da se stvar srečno izteče.

Zato je tudi najnametnejše, da se skrbno zabubiš, če ne znaš krasti, ko kaže na jesen.

Nesreča nikoli ne počiva

Ljubljana, 13. oktobra.

Včeraj so v bolnico prepeljali tri težko ponesrečene otroke, dva sta se poparila, tretjega je pa povozil avtomobil in ga težko poškodovao.

Milan Zdešar, šletni sinček delavke iz Zaklanca, občina Horjul, se je včeraj popoldne z drugimi otroci igral doma na dvorišču. Nenadoma je pa stekel z dvorišča čez cesto, da bi šel v kozolec po detelo za zajce. Toda že je bila nesreča tu. Istočasno je namreč po cesti privozil avtomobil 2—27 iz Ljubljane in fantka podrl ter povozil. Zdešar je obležal težko poškodovan na cesti. Šofer je fantka prepeljal v ljubljansko bolnico, kjer so ugotovili, da ima zlomljeno desno nogo in tudi resne notranje poškodbe. Deček je v bolnici izpovedal, da šofer ni dajal signalov in da avtomobila ni slišal, nasprotno pa pravi šofer, da je trobil, da pa mu je fantek v zadnjem hipu skočil pod voz, ki ga ni mogel več ustaviti. Uvedena je bila preiskava.

Težka nesreča se je pripetila včera popoldne na Šmartinski cesti 21. Tam stanojuč Karunova mati je pripravila škaf kropa za perilo, okrog škafa se je pa sukala 2letna Stanislava. Nenadoma je otrok padel v krop in začel tuliti od grozljivih bolečin. Mati je naglo potegnila dekle iz vrole vode. Stanislava je dobila hude opekline po vsem hrbtu in so jo morali prepeljati v bolnico.

Podobna nesreča se je pripetila v Tovarniški ulici 3 v Mostah, kjer je 7 mesecev stara hčerka delavke Tomčeve Jožica, potegnula k sebi in zvrnila nase na mizi stoječ lonec vrele juhe. Otrok je zadobil opekline po vsem telesu, po rokah in po nogah. Jožico so morali prepeljati v bolnico. Stanje obeh otrok je precej resno.

Zločin in sanje

Španski listi poročajo o zločinu hlapca Josea Morilla iz južnošpanskega mesta Alcala, ki je brez vsakega povoda s sekiro ubil svojega gospodarja. Ko so ga vprašali, zakaj je to storil, je odgovoril, da se mu je več noči zapored sanjalo, da je svojega gospodarja ubil s sekiro. Te sanje so ga mučile kakor mora in tudi če dan ni imel miru pred njimi. Končno ni mogel misliti na nič drugega, kakor da bi svoje sanje uresničil.

Primeri, da zapeljejo sanje človeka v zločin, so zelo redki, pač se pa večkrat zgodi, da vidi človek v sanjah nekaj, kar se bo šele zgodilo. Tako je bilo tudi z angleškim rudarjem Johnom Williamsom. V noči od 2. na 3. maja 1812 se mu je sanjalo, da je bil v spodnji zbornici izvršen atentat na kancelarja državnega zaklada Percivala. Rudar je videl v sanjah atentatorja, ki mu je pajdaš pomohil revolver in slišal je razločno, kako so počili strelji, potem je pa videl, kako se je kancelar državnega zaklada okrvavljen zgrudil. Zjutraj je dejal rudar svojim tovarišem, da pojde v London posvariti kancelarja. Žena in tovariši so se mu smejali, smejali so se mu tudi v pisarni, ko je prišel po dovoljenje, da bi odpotoval v London. Nehali so se pa smejati, ko so 11. maja vzi listi poročali, da je bil kancelar državnega zaklada Percival v parlamentu ustreljen. Atentat je bil izvršen točno tako, kakor ga je videl Williams v sanjah.

Emilo Gaborian

58

Campirji velemesta

Roman

Brezskrbna vikomtessa je bila vsa preplašena. Bilo ji je, kakor da se ji je pred očmi razpršila gosta megla.

— Dalje, — je naljeval Andre. Kako je bilo potrdilo napisano? V imenu markiza de Croisenoisa? Mar sta se poznala?

Baron de Breulh je vzkliknil navdušeno:

— Skoraj dokazano je, da sta bila domenjena!

— Se ena podrobnost, pa bomo vedeli, pri čem smo. Kaj se je zgodilo z Van Klopenovim računom, na katerem je bil prejem denarja potrjen?

Obmolnil je, kajti vikomtessa de Bois - d' Ardon je prebledela pri odgovoru z drhtečim glasom:

— Ah, nekaj mi je šepetalo, da drvim v nesrečo. Zato sem prišla posvetovat se z vami, gospod Gontrane.

— Govorite, draga Klotilda!

— Ah, kaj res ne razumete, da ti stega računa nimam več? Markiz de Croisenois ga je srdito zmaščkal in spravil v razburjenosti nehoti v žep, če se ne motim. Tisti hip si nisem upala priti ga, naj mi ga da.

Andre je trjnil:

— No torej, komedija leži na dlani!

— je vzkliknil. — Markiz de Croisenois je bil potreben vaš vpliv, madame; hotel je spraviti vas v položaj, da bi mu ga ne mogli odreči.

— Da, prav pravite! — je zamrmrala in pripomnila prestrašeno:

— Zakaj me pa tako strašite? To ni lepo. Kaj naj bi storil markiz de Croisenois s tem potrdilom?

— Kaj bo storil z njim? — je odgovoril baron de Breulh. — Nič, če se zavzamete za njegovo stvar. Če mu pa ne ustrežete takoj, se boste kaj kmalu prepričali, da ste mu izročeni na milost in nemilost, ker ima v rokah vašo čast.

— In žalibog, dobro ime žene je bilo in bo vedno izročeno na milost in nemilost lopovom, — je pripomnil Andre.

Vikomtessa de Bois-d'Ardon je znova poskusila protestirati.

— O, vi pretiravate in vidite strahove, ki jih ni.

— Zal ne, — je odgovoril de Breulh.

— Kaj če poroče markiz de Croisenois jutri v svojem klubu? — Ta Bois-d'Ardon me stane mnogo denarja! In pokaze vaš račun na dvajset tisoč frankov, plačan pod njegovim imenom? — Kaj si bo mislila o tem javnost?

— Mislim, da mi bo verjela...

— Ne, Klotilda, ne bo vam verjela. Kdo bi pa verjel, da je to samo posojilo? Ljudje poreko: — Ta mila vikomtessa je strašno koketna. Ker ji ne zadostuje denar, ki ga dobi vsak mesec od moža, je začela izjemati Croisenoisa. In ljudje se bodo smejali. In če bo ta falot hotel, pridejo te govorice čez teden dni na uho vašemu možu.

Nesrečna vikomtessa je obupno skledala roke.

— Kako torej najti izhod iz tega groznega položaja, ljubi Gontrane?

Obmolnila je, kajti vrnil se je sluha, poslan po denar. Po njegovem od-

hodu je vzel baron dvajset bankovcev in jih ponudil mladi dami, rekoč:

— Evo, s tem denarjem plačajte Croisenoisu, kar ste mu dolžni, draga Klotilda. Storitve pa najbolje, če mu pošljete denar še danes obenem z ljubeznivim pisemcem...

— Hvala, Gontrane, ravnala se bom po vašem nasvetu.

— Ne smete pa pozabiti sporočiti mi, da ga predstavite Sabinemu očetu. Kaj misli o tem naš Andre?

Toda Andre je bil zamišljen.

— Mislim, — je odgovoril končno, — da bi bilo vse v redu, če bi mogli dobiti od Croisenoisa potrdilo, da je denar res prejel.

In obrnjen k vikomtessi de Bois d' Ardon je pripomnil:

— Ali ima gospa vikomtessa zvito komornico...

— Imam premeteno.

— No torej, ali bi ji ne mogli dati pisma in bankovcev posebej? Bila bi že vnaprej poučena, kako naj se vede.

Pri Croisenoisu bi strmel na tolikim denarjem, ki mu ga je prinesla, počela bi vse mogoče, da pokaže svojo nerodnost in smešno nezaupanje, nazadnje bi ga pa prosila, naj ji da potrdilo.

— Da, to se da napraviti.

— In storjeno bo tako, za to vam jamčim, — je zatrijevala vikomtessa. — V igranju komedije Josefina nima para.

In pa, — je pripomnila, — kar se tiče Croisenoisa, mi lahko zaupate. V štirinajstih dneh bom njegova zaupnica in zvedeli boste seveda vse, kar mi pove.

XXV.

Ko je prišel oče Taintaine v Mascaro-

rotovam imenu prosit dr. Hortebiza, naj sprejme pod streho Paula Violaina, ni niti slutil, kako neprijetno bo ljubi doktor presenečen. Živel je udobno in prijetno življenje starega samca v razkošno opremljenem stanovanju, zdaj naj ga pa deli z drugim. Zato je kar prebledel in mraz ga je spreletel, toda glasno ugovarjati se ni upal. Mascaro-

tovi načrti so mu bili točno znani in vedel je, da bo strogo nadzorstvo nad Paulom prve dni nujno potrebno. Udal se je torej v svojo usodo in Paul je našel v njem zelo prijetnega družabnika.

Celih pet dni sta tičila skupaj, obedovat sta hodila v velike restavracije, izprehajala sta se po Boulognskem gozdu, večerjala sta pa v zdravniškem klubu. Njuni večeri so bili oddani.

Preživljala sta jih pri Martin-Rigalu. Doktor je igral z bankirjem, če je bil doma, Paul je pa kramljal s Flavijo ali pa se posvečal glasi.

Toda vse na svetu je minljivo.

Petega dne se je pojavil bodri Taintaine, češ, da prihaja po Paula in njegovo prtljago.

— Našel in opremil sem vam najrazkošnejše stanovanje, o kakršnem ste mogli sanjati. Inu, tako lepo sicer ni, kakor tu, udobno je pa zares.

— Kje pa je to stanovanje?

Bodri mož se je zasmejal in odgovoril:

— Smihli so se mi vaši čevlji; samo nekaj korakov od monsieurja Martin-Rigala je.

— Pojdiva torej! — je vzkliknil Paul v nepremagljivi radovednosti.

Med prijateljicami.

— Se spominjaš moža, ki te prvič poljubil?

— Ne, niti zadnjega se ne spominjam več dobro.

Zdravniki in pravniki proti evtanaziji

Zakonito dovoljeno usmrčanje iz sočutja in na bolni-kovo prošnje bi se lahko zlorabljalo

Nedavno smo poročali, da namerala vlada severoameriške države Illinois predložiti parlamentu osnutek zakona o usmrčanju neozdravljivo bolnih ljudi. Podlaga osnutka je spomenica, ki so jo izročile guvernerju vse zdravniške korporacije te ameriške države. Pri nas taka vest ne najde odziva, ker smo postali za pereče socialne in kulturne probleme ameriškega drugod po svetu pa ljudje budno nasledujejo vsako prizadevanje pomagati človeštvu do lažjega in boljšega življenja. Tudi češkoslovaški zdravniki so sprejeli vest o tem važnem koraku vlade severoameriške države Illinois z živahnim zanimanjem. Sotrudnik »Narodnih Listov« se je obrnil v tej zadevi na šefa kirurške klinike in v Pragi prof. dr. Jiraska, ki mu je vprašanje evtanazije podrobno pojasnil.

Ali ima človek pravico usmrtiti človeka, čeprav na njegovo lastno prošnjo in iz sočutja? Ali je zloraba evtanazije izključena? To je izredno važen problem in lahko pride čas, ko se bo tiskal vsakega izmed nas. Od tod tudi veliko zanimanje, ki vlada po svetu za evtanazijo. Usmrčanje ljudi na prošnjo in iz sočutja ima mnogo privržencev, pa tudi odločnih nasprotnikov. Vprašanje evtanazije so češki zdravniki razpravljali že l. 1929. Takrat je predaval prof. dr. A. Mirkica o evtanaziji po češkem kazenskem zakonu.

Avstrijski osnutek iz l. 1912. se ne zadovoljuje samo s prošnjo bolnega, ki bi bil rad usmrčen, temveč zahteva, da mora biti dovolj silna volja in želja pomagati bližnjemu v trpljenju na strani onega, na katerega se trpeči obrne. Ruski zakon iz leta 1903. je zahteval, da mora trpeči svojo usmrtno naravno zahtevati, dotični, ki ga usmrti, pa imeti z njim globoko sočutje. Norveški kazenski zakon pa privilegira pri kazni deloma usmrtno na zahtevo, deloma pa tudi primere, ko človek iz usmiljenja in sočutja usmrti brezupno odno-

snostno težko bolnega ali če pri tem sodeluje. Osnutek češkoslovaškega kazenskega zakona iz l. 1926. nima posebne določbe o usmrčanju na zahtevo odno snostno prošnjo. Osnutek iz § 271 obsega način določbe o usmrčanju iz sočutja, po kateri more sodišče kazni izredno znižati ali pa jo sploh opustiti, če usmrti krivec človeka namenoma iz sočutja, da bi pospešil njegovo neizogibno in že bližajočo se smrt ter ga tako reši silnih muk, ki jih povzroča neozdravljiva bolezen, proti kateri ni nobenega leka.

Prof. dr. Mirkica je v svojem referatu izjavil, da priča vprašanje usmrčanja v historičnem razvoju o tem, da življenje ohrani in podaljša. Pravnik se vedno bolj urveljavlja subjektivni momenti. Posebne norme, ki določajo mogoče kazni za usmrčanje na prošnjo in iz sočutja, so posledica tega razvoja. Dr. Mirkica sam je proti evtanaziji.

Zelo jasna je sodba šefa praške interne klinike prof. dr. Penafa. Do prvotnega nesporazuma med zdravnikom

in pravnikom pride lahko, ker gleda vsak na vprašanje evtanazije z drugačnega vidika. Zdravnik vidi v prvi vrsti bolnika, o katerem izkušnje ve, da si smrti ne želi, pa naj jo še tako kliče. Na dnu prestrašene duše ima skrito hrepenenje po nadaljnjem življenju. Zdravnik se boji, da bi te oblike bolnikove prošnje, ki je samo neke vrste tampanje pod vplivom hudih bolečin, ne zlorabil človek, čigar morala in vest nista dovolj odporni proti družabnim izkušnjam in gmotnim koristim. Zdravnik se krčevito brani možnosti, da bi življenje pretrgal, ko gre vse njegovo prizadevanje za tem, da zopet vidi v prvi vrsti obtoženca in sojeno dejanje. On razmišlja o stopnji krivde pri dejanju, ki samo po sebi ni umor, po zakonu pa ne more biti nič drugega. Seveda se išče taka formulacija zakona, ki bi omogočila sodniku soditi po zakonu, obenem pa pravično.

Zelo jasna in nekompromisna je tudi sodba šefa praške kirurške klinike prof. dr. Jiraska. On pravi, da je treba rešiti to vprašanje iz kirurškega vidika enako, to se pravi, da evtanazija pod nobenim pogojem ni dopustna in sicer zato ne, ker poznamo mnogo primerov, ko so že vsi znaki kazali, da bo bolnik umrl, pa je vendar kljub vsemu strokovnemu in upravičenemu pričakovanju ostal živ. Vsak izkušen kirurg pozna take primere. Dr. Jirasek se sam spominja primera nekakega zdravnika, ki je bil med vojno ranjen v glavo tako, da so bili možgani močno poškodovani. Zdravnik so bili napravili čezmej križ, med njimi se je pa vendar našel eden, ki se je za nesrečnega zavezal in težko ranjeni zdravnik je okrevljal.

Taki primeri so znani tudi na polju trebušne kirurgije. Dr. Jirasek je opozoril nekoč nekakega dečka in bil je trdno prepričan, da dela operacijo samo kot izraz dolžnosti. Toda deček je proti vsemu pričakovanju okrevljal. Sicer pa tudi če bi bila možna absolutna zanesljiva prognoza v takih težkih primerih ni mogoče odločiti o smrti človeka, dokler more dotičnik, ki odloča, podležiti raznim zunanjim činiteljem in vplivom.

Iz vsega tega je razvidno, da pravnik in zdravnik niso za uzaknitev evtanazije. Stališče modernih sociologov je pa seveda čisto drugačno.

Casanova o angleškem funtu

Slavni pustolovec Casanova se je mudil l. 1762. v Londonu. V nekem klubu je igral whist, izgubil je 15 gvinej in jih takoj plačal. Opozorili so ga pa, da je zagrešil težak prestop proti angleškemu običaju. Plačal je namreč v zlatu, dočim bi moral po nazorih takratne družbe plačati v bankovcih. Casanovi se je zdela ta družabna zahteva nerazumljiva. Pojasnil mu jo je njegov rojak Martinelli in Casanova je poročal o tem takole:

»Za mizo mi je predstavil Martinelli odlično družbo. Ker so mi očitali netaktnost, ki naj bi jo bil zakrivil s tem, da sem namesto z bankovci plačal s krasnimi zlatniki, me je poučil o kreditu naroda in me še posebno opozoril na to, da so taki običaji najboljši dokaz splošnega blagostanja. Angleži dajejo baje prednost svojim bankovcem pred zlatom zato, ker jim neomajno zaupajo. To zaupanje je naravnost sveto, lahko se pa bridko maščuje, kajti vlada ima možnost poverjeno ji bogastvo enostavno razmnožiti. Če bi prišlo do tega, kar ni izključeno, ali če bi država izgubila nesrečno vojno, bi nastal državni bankrot z nedoglednimi posledicami.

Žalostna obletnica

Anglija in Francija sta proslavili predzadnjo nedeljo žalostno obletnico katastrofe velikega angleškega zrakoplova R 101 s spominsko svečanostjo v Veauvaisu. Tri francoska letala so krožila med svečanostjo nad krajem, kjer je lani 5. oktobra ogromni zrakoplov v nekaj minutah zgorel. Letalci so vrgli šopke svežega cvetja na kraj katastrofe, kjer je našlo smrt 48 Angležev, med njimi minister letalstva lord Thomson, ravnatelj civilne aviatike sir Branker in drugi. Kraj katastrofe je sedaj angleška last. Francija je namreč oddala dotično zemljišče Angliji v znak sočutja in prijateljstva. Angleži postavijo žrtvam strahovite katastrofe hrasten spomenik.

Zdaj nadomestuje spomenik jablana, stoječa dobrih 10 korakov od kraja katastrofe. To je edino, kar je ostalo daleč naokrog. Obžgane veje so še sedaj brez listov, kakor so bile usodnega jutra. Vse naokrog je bilo sežgano, staro drevo pa še stoji. Čez gole veje so vrgli za spominsko svečanost angleško in francosko zastavo. Edini očividec katastrofe je bil divji lovec Reboulle, ki je baš prežal na zajca, ko se je zrakoplov vnel in treščil na tla. Ob spominski svečanosti je bil on prvi, ki je položil h koreninam stare jablane šopek krizantem s svojega vrta. Ko so ga angleški novinarji vprašali, če je še divji lovec, se je samo nasmešnil. Seveda je še, samo da se orožnikov ne boji več kakor prej. Spominska svečanost je bila skromna, nekaj besed so izpregovorili samo predstavniki obeh držav. Najbolj ganljivo je bil pogled na šopek poljskega cvetja, ki so jih prinesli kmetje in kmetice iz sosednih vasi. Svečanost je zaključilo francosko letalo, ki je trikrat zakrožilo nad staro jablano.

NOGAVICE Z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

RAJKO TURK

carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). — Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Za damske plašče
Najnovejši vzorci in veliko izbira ter najfinišne angleško in češko blago za obleke in

zimske suknje
nabavite najugodnejše v specialni trgovini suknja

Novak, Ljubljana
Kongresni trg št. 15
(nasproti Nunske cerkve)
Prvovrstno blago in najceneje.

OSVALD DOBEIC

Ljubljana

PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, kratkega in modnega blaga po najnižjih cenah.

Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in O. M. S. predmetov.

NA DEBELO!

NA DEBENO!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znak! — Na vprašanje brez znaka ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas 5 lin. —

KUPUJEMO

volnene in bombažaste detje kapice, telovnike in puloverje, ženske, moške in otroške. Nujne ponudbe z vzorci poslati na »Trikotažo« L. Pollak, Zagreb, Illica 160. 2831

TRGOVSKEGA POMOČNIKA

špecerista, ki ima veeslje do manufakture, poštenega in solidnega, kateri se ne boji nobenega dela, — sprejme Franjo Cvetko, trgovina mešanega blaga, Sv. Trojica v Slovenskih goricah. 2830

UGODNA PRILIKA

se vam nudi, da si takoj nabavite za zimo jabolka še po ceni 1.50 Din in kostanj po Din 1.40 kilogram franko Mirna peč. — Jabolka so kislja, trpežna in obrabna, Adolf Remic, Mirna peč. 2829

SPALNICE

smrekove, poljubno pleskane za ceno Din 2600.— kompletne in iz trdega lesa politirane od Din 5.700.— naprej ima stalno v zalogi in izvršuje po naročilu

TRGOVSKI POMOČNIK

z dobrimi referencami, odličen prodajalec, izločbeni aranžerskega, vešč v vseh starih trgovskih obrti, želi premeniti svoje mesto. Reflektira res samo na dobro in stalno mesto. Nastop po dogovoru. Cenj dopise je poslati pod »Zanesljive« na upravo »Slov. Nar.« 2802

Sveže najfinišne norveško

ribje olje

iz lekarne Dr. G. PICCOLI-ja v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

PRŠUTE

(prekajene surove šunke) pravi domači dalmatinski proizvod odlične kakovosti razpošljamo po Din 40.— za kilogram franko-franko, A. Mitrović i sinovi, Split. 2744

POZOR!

Goveje mese se bo od srede 14. t. m. dalje prodajalo pri mesarju Jagodic Frane na stojnici v šolskem drevoredu in v mesnici v Mostah, Zaloška cesta št. 29 — in sicer po Din 8 in Din 10.— za kilogram. 2821

VELIKO IZBIRO

DAMSKIH KLOBUKOV po nizkih cenah dobite v modnem salonu Pavla Ogrinc, Miklošičeva cesta 28. — Sprejemajo se vsakovrstna popravila; žalni klobuki vedno v zalogi. 2819

ZIMO

za modroce od najcenejše do najfinišne po tovarniških cenah prodaja

RUDOLF SEVER, Ljubljana, Marijin trg št. 2

Klavirji!

pianini

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stängi original, ki so nesporno najboljši! (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta št. 7 (vokal Beethovne ulice) Najcenejša posojevalnica.

Lovske puške

floberte, browning pištole, pištole za straženje psov, lovške in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER puškar.

Ljubljana, Kongresni trg št. 9

VALET EXPRES

se je preselil

na Mestni trg 5, II. nadstr

Lika, kemično čisti, pošije, modernizira; tudi obrne damsko ali moško garderobo. — Likanje Din 18.—, obračanje Din 280.—. — Poseben oddelek za uniformiranje, likanje in popravljanje uniform gg. častnikom in uradnikom.

Večja množina

makulaturenega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

V BOJU PROTI JETIKI

je neobhodno potrebna knjiga

Doc. dr. Iv. Matko: Protituberkulozni dispenzar v službi socialno-higienske borbe proti jetiki kot ljudski in kužni bolezni.

Veliko delo, ki obsega 810 strani, velja broširano Din 270.—, vezano 300.—.

Naročila točno izvršuje

Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3.